

ZIN

Studia informacyjne
Information studies

VOL. 55 2017 NO. 1 (109)

p-ISSN 0324-8194

e-ISSN 2392-2648

Spis treści | Contents

ROZPRAWY. BADANIA. MATERIAŁY | THESES. RESEARCH. MATERIALS

Tibor Koltay

Beyond Literacies: The Evolving Landscape of Library Support to Research 2.0 [Poza edukacją kompetencji: rozwój sektora bibliotecznego wsparcia dla badań 2.0]

Radosław Lipiński

Information Flows in Transformation and Change Management Supporting Models [Przepływy informacji w modelach zarządzania transformacją i zmianą w organizacjach]

Łukasz Opaliński

Bibliometryczna metodologia prognozowania i oceny rozwoju dyscyplin naukowych. Analiza piśmiennictwa. Część I: Publikacje pionierskie, metoda powiązań bibliograficznych, metoda współcytowań i metoda współwystępowania specjalistycznej terminologii naukowej [Bibliometric Methods to Foresee and Assess the Development of Scientific Disciplines. Literature Analysis. Part 1: Trailblazing Publications, Bibliographic Coupling Method, Co-citation Analysis and Co-word Methods]

Anna Kamińska

ProBIT - prospektywna metoda tworzenia trawersowalnych indeksów cytowań a współczesne problemy organizacji przestrzeni informacji w tradycyjnych bibliograficznych bazach danych [ProBIT - The Prospective Method of Creating the Traversable Citation Index versus Contemporary Issues in Information Space Organization in Traditional Bibliographic Databases]

Dorota Siwecka

Historia i współczesność program CIP (Cataloguing in Publishing)[The History and Contemporary Issues in Cataloguing in Publication (CIP) Program]

Piotr Malak, Veslava Osińska, Bożena Bednarek-Michalska

Analiza jakości metadanych w polskich bibliotekach cyfrowych [Analyzing of Metadata Quality in Polish Digital Libraries]

Joanna Ucińska

Humanistyka cyfrowa: problemy definiowania pojęcia [Digital Humanities: Problems in Defining the Concept]

Magdalena Zych

Przekaz symboliczny i podejście User Experience na przykładzie serwisów internetowych teatrów krakowskich [Symbolic Messages and User Experience Approach Exemplified with Websites of Cracow Theatres]

RECENZJE I OMÓWIENIA | REVIEWS

Tibor Koltay, Sonja Špiranec, László Z. Karvalics: Research 2.0 and the Future of Information Literacy. Amsterdam [etc.]: Elsevier: Chandos Publishing 2016 (Zuzanna Wiorogórska)

Wśród zagranicznych księzek [Foreign Publications] (Jacek Wojciechowski)

Przegląd polskich nowości wydawniczych [New Polish Publications] (Anna Stanis)

KRONIKA | CHRONICLE

Międzynarodowa Konferencja „Wizualizacja informacji w humanistyce” (Toruń, 23-24 marca 2017) [International Conference “Information Visualisation in Humanities” (Torun, March 23-24, 2017)] (Veslava Osińska, Bożena Bednarek-Michalska)

IV Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Nauka o informacji w okresie zmian: Innowacyjne usługi informacyjne (Warszawa, 15-16 maja 2017) [Fourth International Scientific Conference „Information Science in the Age of Change: Innovative Information Services (Warsaw, May 15-16, 2017)] (Piotr Tańkowski)

Organizacja i recepcja treści w środowisku cyfrowym (Katowice, 23 maja 2017) [Organization and Reception of Contents in the Digital Environment (Katowice, May 23, 2017)] (Anna Matysek)

IV Konferencja Naukowa „Biblioteka w przestrzeni edukacyjnej”. Książki w plikach - publikowanie, udostępnianie i użytkowanie (Kraków, 24-25 maja 2017) [Fourth Scientific Conference “The Library in Educational Space”. Books in Files - Publishing, Circulation, and Use] (Agnieszka Folga, Joanna Kołakowska)

III Konferencja Naukowa Konsorcjum BazTech. Bibliograficzne bazy danych: perspektywy i problemy rozwoju (Kraków, 26-27 czerwca 2017) [Third Scientific Conference of the BazTech Consortium. Bibliographic Databases: Perspectives and Problems of Development] (Jadwiga Woźniak-Kasperek)

WSKAZÓWKI DLA AUTORÓW | GUIDELINES FOR AUTHORS

Beyond Literacies: The Evolving Landscape of Library Support to Research 2.0

Tibor Koltay

Institute of Learning Technologies

Eszterházy Károly University Jászberény, Hungary

Abstract

Purpose/Thesis: This paper identifies some of the tasks and roles that academic libraries have to fulfil in order to react to the appearance of Research 2.0.

Approach/Methods: The argument is based on a non-exhaustive review of the recent literature.

Results and conclusions: Academic libraries should reflect on the appearance of Research 2.0 by filling niches in services provided by other academic units.

Research Limitations: As a rule, only the literature of the second half of the 2010s was taken into consideration.

Practical implications: The tasks identified in this paper may not seem urgent today, but the likelihood that they will become an imperative in the future is high.

Originality/Value: The issues identified in this paper are already part of everyday best practices in several countries.

Keywords:

Data citation. Data literacy. Data quality. Research data services. Research management.

Abstrakt

Cel/Teza: W artykule wskazano niektóre zadania i role, które biblioteki akademickie muszą spełnić w odpowiedzi na pojawienie się tzw. badań 2.0.

Koncepcja/Metody badań: Argumentacja oparta jest na niewyczerpującym przeglądzie najnowszej literatury.

Wyniki i wnioski: Biblioteki akademickie powinny reagować na pojawienie się badań 2.0 wypełniając nisze w usługach, które temu typowi badań zapewniają inne jednostki akademickie.

Ograniczenia badań: Zasadniczo w przedstawionych rozważaniach wykorzystano jedynie piśmiennictwo, które ukazało się po 2015 roku.

Zastosowania praktyczne: Zadania wskazane w niniejszym artykule nie muszą wydawać się pilne dzisiaj, ale prawdopodobieństwo, że w przyszłości staną się imperatywem jest wysokie.

Oryginalność/Wartość poznawcza: Zagadnienia wskazane w niniejszym artykule już dzisiaj są częścią codziennych dobrych praktyk w wielu krajach.

Keywords

Cytowanie danych. Kompetencje dotyczące danych. Jakość danych. Usługi dotyczące danych badawczych. Zarządzanie badaniami.

Dr. habil. TIBOR KOLTAY, PhD Professor, Chair of the Institute of Learning Technologies Eszterházy Károly University in Jászberény, Hungary. Since 1981 he worked as an information officer, then as director of different academic libraries. From 1992 to 2004 he was also involved in part-time LIS teaching activities in different institutions. From 2004, he has been working as a full-time LIS teaching staff member at Szent István University and (until 2012) the University of West Hungary. Since 2004 he won eight research scholarships, including a Fulbright Research Scholarship to the School of Library and Information Science of Kent State University, Kent,

Ohio. Prof. Koltay also served as ERASMUS guest lecturer at five European universities. After a longstanding engagement with the study of abstracting, he turned towards information literacy and other related literacies, including data literacy, still maintaining his interest in the interdisciplinary relationships between linguistics and information science. His most important recent publications are Abstracts and Abstracting. A genre and set of skills for the twenty-first century. Oxford: Chandos Publishing, in 2010; The media and the literacies: media literacy, information literacy, digital literacy. Media Culture & Society, 33(2), 211-221, in 2011, Data literacy: in search of a name and identity. Journal of Documentation, 71(2), 401-415 in 2015, Are you ready? Tasks and roles for academic libraries in supporting Research 2.0. New Library World, 117(1-2), 94-104, Data governance, data literacy and the management of data quality. IFLA Journal, 42(4), 303-312, Research 2.0 and the Future of Information Literacy (with Sonja Špiranec and László Z. Karvalics) Oxford: Chandos Publishing, Library and information science and the digital humanities: perceived and real strengths and weaknesses. Journal of Documentation, 72(4), 781-792 in 2016 and Data literacy for researchers and data librarians. Journal of Librarianship and Information Science, 49(1), 3-14 in 2017.

Contact to the Author

koltay.tibor@uni-eszterhazy.hu

Eszterházy Károly University, Jászberény, Hungary

Institute of Learning Technologies

Information Flows in Transformation and Change Management Supporting Models

Radosław Lipiński

Abstract

Purpose/Thesis: The purpose of this article is to analyze the use of the information flow perspective in existing popular models that support transformation and change.

Approach/Methods: The author identified the concept of information flows and the criterion for evaluating transformation models. He analyzed (evaluated) five of most popular contemporary models supporting transformation process management.

Results and conclusions: Using the perspective of information flows in change processes can improve the efficiency of the transformation process. Currently used models support this area in a very limited manner.

Practical implications: The results of the analysis can be used to build a practical change supporting model based on information flows and method to evaluate transformation models.

Originality/Value: Defining the concept of information flows in the domain of change and transformation. Conducting research on existing transformation models from information process perspective.

Keywords

Information flows. Process. Transformation. Change. Model evaluation.

Przepływy informacji w modelach zarządzania transformacją i zmianą w organizacjach

Abstrakt

Cel/Teza: Celem artykułu jest przeanalizowanie wykorzystania perspektywy przepływów informacji w istniejących, popularnych modelach wspierania procesów transformacyjnych i zmian w organizacjach.

Koncepcja/Metody badań: Autor zdefiniował pojęcie przepływów informacji i wskazał kryterium ewaluacji modeli transformacji. Przeanalizował (podał ocenie) pięć współcześnie najpopularniejszych modeli wspierania procesu zarządzania transformacją.

Wyniki i wnioski: Wykorzystanie perspektywy przepływów informacji w procesach zmian może poprawić efektywność procesów transformacyjnych. Obecnie stosowane modele uwzględniają ten obszar w bardzo ograniczony sposób.

Zastosowanie praktyczne: Wyniki przedstawionej analizy mogą być wykorzystane do budowy praktycznego modelu wspierania zmian w organizacjach opartego na przepływach informacji oraz metody ewaluacji modeli transformacyjnych.

Oryginalność/Wartość poznawcza: Zdefiniowanie pojęcia przepływów informacji w dziedzinie zmian i transformacji w organizacjach. Przeprowadzenie badania istniejących modeli transformacyjnych z perspektywy procesów informacyjnych.

Słowa kluczowe

Przepływy informacji. Proces. Transformacja. Zmiana. Model ewaluacji.

RADOSŁAW LIPIŃSKI holds currently role of Team Manager in one of the global financial institution. Previously he was working in various managerial roles in one of the leading IT corporation. Alumnus of Warsaw University of Technology faculties of Electronics and Information Technology (MEng in Computer Science) & Production Engineering (Master's degree in Business Management). Certified coach (CoachWise), practitioner and specialist for transformation and change processes.

Bibliometryczna metodologia prognozowania i oceny rozwoju dyscyplin naukowych. Analiza piśmiennictwa.

Część 1. Publikacje pionierskie, metoda powiązań bibliograficznych, metoda współcytowań i metoda współwystępowania specjalistycznej terminologii naukowej

Łukasz Opaliński

Biblioteka Politechniki Rzeszowskiej im. I. Łukasiewicza

Abstrakt

Cel/Teza: Celem pracy jest dokonanie krytycznego przeglądu literatury naukowej dotyczącej metod ilościowych stosowanych w obszarze bibliometrycznego prognozowania przyszłego rozwoju dyscyplin naukowych. Przez „przeгляд krytyczny” rozumie się wskazanie i omówienie mankamentów prezentowanych w literaturze przedmiotu podejść do rozpatrywanego problemu.

Koncepcja/Metody badań: Przyjęta w pracy metoda polega na analizie literatury przedmiotu, stworzeniu typologii wykorzystywanych w ramach bibliometrii metod prognozowania i oceny rozwoju dyscyplin, podkreśleniu ograniczeń stosowanych w tym zakresie metod oraz wyciągnięciu wniosków końcowych. Postarano się również zaznaczyć obszary, w których przejawia się praktyczna stosowalność prognoz tempa i kierunku rozwoju dyscyplin nauki.

Wyniki i wnioski: Z uwagi na fakt, że niniejszy artykuł stanowi pierwszą z dwóch części, na jakie podzielono całość analizy piśmiennictwa, przedstawione w jego ramach wyniki mają jedynie wstępny charakter. Podkreślono w ich ramach wiodącą i wciąż aktualną rolę metod zapoczątkowanych w publikacjach pionierskich, wskazano, że towarzyszące im mankamenty i próby ich przewyżczenia stanowią integralną część ewolucji całego omawianego nurtu, a także zaznaczono istnienie silnego związku pomiędzy bibliometryczną metodologią zorientowaną prognostycznie a algorytmicznymi metodami grupowania publikacji w klastry dokumentów spójnych tematycznie, które reprezentują dyscyplinarne obszary problemowe.

Oryginalność/Wartość poznawcza: Oryginalność i wartość poznawcza pracy polega na podjęciu próby przybliżenia rozległości i stopnia zaawansowania badań prowadzonych nad przewidywaniem i oceną stanu rozwoju dyscyplin na świecie. Badania te są realizowane w polskim środowisku naukowym stosunkowo rzadko w związku z czym wydaje się, że przegląd przyjmowanej w ich ramach metodologii mógłby przyczynić się do wzbudzenia większego zainteresowania tą problematyką. Zaakcentowanie słabych stron poszczególnych metod jest w tym kontekście podstawą do dalszego modyfikowania i udoskonalania poszczególnych metod. W obrębie całego spektrum bibliometrii istnieje bowiem jeszcze wiele przestrzeni dla tego rodzaju przedsięwzięć, ponieważ obecnie o żadnej z metod nie można powiedzieć, że idealnie spełnia ona postawione przed nią zadanie i jest „ostatnim słowem” w ramach całego nurtu prognostycznego.

Słowa kluczowe

Bibliometria. Metody ilościowe w informatologii. Prognozowanie. Rozwój dyscyplin naukowych.

Bibliometric Methods to Foresee and Assess the Development of Scientific Disciplines. Literature Analysis. Part 1: Trailblazing Publications, Bibliographic Coupling Method, Co-citation Analysis and Co-word Methods

Abstract

Purpose/Thesis: The aim of the article is to provide an evaluative review of a literature on the quantitative methods of bibliometric forecasting and assessing the current state of scientific disciplines development. By “evaluative” review it is understood that the author discussed and pinpointed the drawbacks of the literature-proposed ways to assess and predict the development of scientific disciplines.

Approach/Methods: The method used by the author is the analysis of the literature concerning the problems under consideration. The author also proposed a typology of methods applied in the bibliometric predictions area and emphasized the flaws of some previously used methods. Moreover, the possibilities of practical applications of foresight exercises were shown. Finally, the conclusions were drawn, with regard to the methods oriented towards the assessment of the rate and direction of scientific disciplines development.

Results and conclusions: Taking into consideration the fact that this article is first part of a larger whole comprising the analysis of the literature in question, the conclusions drawn within the first part have only a tentative character. It was emphasized that the methods proposed in the trailblazing publications are still vital and fulfill a leading role in bibliometrics. Secondly, it was indicated that the drawbacks accompanying the majority of mentioned methods are an integral part of the evolution of the research mainstream which is being discussed. Thirdly, it is necessary to note that there is a strong correlation between bibliometric predictive methods and an algorithmic means of clustering groups of publications into topic consistent subgroups. These subgroups are usually considered to represent disciplinary subspecialties or, in other words, disciplinary problem areas.

Originality/Value: The originality and value of the article lies in an effort to demonstrate the scope and a high degree of progress of the studies on the possibilities of prediction and assessment of the development of scientific disciplines worldwide. In Polish scientific environment such studies are relatively rare and it seems that the review of the predictive bibliometric methodology could contribute to the stimulation of interest in the research directed towards the forecasting of future scientific trends. It is also important to stress the disadvantages of particular methods of bibliometric forecasting as in this context they create a substantial amount of space destined for possible improvements and modifications of existing methods. In the field of bibliometrics there is a need for such refinements due to the fact that currently there is no ideal method which could be described as “the last word” on the technique of anticipating future research directions.

Keywords

Bibliometrics. Predictions. Development of scientific disciplines. Quantitative methods in information science.

ŁUKASZ OPALIŃSKI uzyskał tytuł magistra w zakresie nauki o języku i komunikacji (jako specjalności wyodrębnionej z kierunku filozofia) na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie w 2005 r. Ukończył studium podyplomowe Technologie Informacyjne i Bibliotekoznawstwo w Wyższej Szkole Informatyki i Zarządzania z siedzibą w Rzeszowie w 2009 r. oraz studium podyplomowe Bibliotekarz Dziedziny w Instytucie Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Jagiellońskiego w 2012 r. Pracuje w Oddziale Informacji Naukowej Biblioteki Politechniki Rzeszowskiej na stanowisku bibliotekarza. Najważniejsze publikacje: Opaliński, Ł. (2012). Niealfabetyczne systemy piśmiennicze a komunikacja językowa w Internecie [online]. *Podkarpackie Studia Biblioteczne*, 1/2012, 1-19, [25. 02. 2017], <http://repozytorium.ur.edu.pl/handle/item/180>; Opaliński, Ł. (2013). Wybrane aspekty metodologii badań cyklu życiowego publikacji naukowych. *Przegląd Biblioteczny*, 81(2), 152-171; Opaliński, Ł., Jaromin, M., Wikiera, J. (2015). Problem stabilności zachowań naukowców w zakresie cytowań w kontekście metodologii badań starzenia się publikacji naukowych i możliwość jego ujęcia ilościowego. *Zagadnienia Informacji Naukowej - Studia Informacyjne*, 53(2/106), 65-83.

Kontakt z autorem:

lopa@prz.edu.pl

Oddział Informacji Naukowej Biblioteki Politechniki Rzeszowskiej

al. Powstańców Warszawy 12

35-959 Rzeszów

ProBIT - prospektywna metoda tworzenia trawersowalnych indeksów cytowań a współczesne problemy organizacji przestrzeni informacji w tradycyjnych bibliograficznych bazach danych

Anna Małgorzata Kamińska

Biblioteka Główna Politechniki Śląskiej w Gliwicach

Abstrakt

Cel/Teza: Artykuł przedstawia autorską metodę budowy bibliograficznych baz danych, sprzyjającą sprawnemu gromadzeniu danych bibliograficznych o wysokiej jakości, które bez dalszych przekształceń stanowią źródło zaawansowanych analiz bibliometrycznych (również tych, które nie ograniczają się jedynie do prostych zestawień ilościowych wyliczanych na podstawie danych zgromadzonych w układzie relacyjnym, ale takich które wymagają trawersowania po ścieżkach grafów reprezentujących sieć cytowań artykułów, czy współpracy między ich autorami).

Koncepcja/Metody badań: Autorka stojąc przed problemem zgromadzenia znacznego wolumenu danych bibliograficznych do realizacji badań własnych, zapoznała się z szeregiem gotowych narzędzi pozwalających na rejestrowanie danych bibliograficznych, jednak żadne z nich nie oferowało oczekiwanej ergonomii, dbałości o jakość gromadzonych danych, ani sposobu ich gromadzenia w układzie umożliwiającym prowadzenie na nich dalszych badań bibliometrycznych. Wyciągając wnioski z negatywnych doświadczeń nabytych podczas pracy z tymi narzędziami, zaproponowała własną metodę, którą przedstawia z wykorzystaniem podstawowych notacji języka UML.

Wyniki i wnioski: Przedstawiona metoda okazała się skuteczna i pozwoliła zgromadzić z autopsji w stosunkowo krótkim czasie bardzo dobrej jakości dane o ponad 36 tys. artykułów i ponad 22 tys. autorów, które bezpośrednio posłużyły do realizacji badań bibliometrycznych, które zostaną przedstawione w osobnej pracy.

Zastosowania praktyczne: W pierwszej części artykułu zaprezentowano zagrożenia, jakie niesie ze sobą gromadzenie danych bibliograficznych w tzw. tradycyjnym układzie. Na konkretnych przykładach, dla wybranych krajowych bibliograficznych baz danych wykazano, że zagrożenia te materializują się w postaci występowaniu szeregu anomalii, które zostały przez autorkę skategoryzowane, a naprzeciw którym wychodzi zaproponowana metoda. Dzięki jej zastosowaniu możliwe jest podniesienie jakości danych gromadzonych w bibliograficznych bazach danych oraz obniżenie kosztów ich gromadzenia poprzez usprawnienie całego procesu.

Oryginalność/Wartość poznawcza: W polskim piśmiennictwie bibliologii i informatologii rzadko podejmowana jest tematyka funkcjonowania bibliograficznych baz danych, najczęściej badacze ograniczają się do definiowania „zakresów informacyjnych przetwarzanych danych”. Autorka zwraca uwagę, że na osiągnięty wynik końcowy (jakość danych, koszt ich pozyskania i możliwości dalszego przetwarzania) w równym stopniu wpływ ma również układ, w jakim dane są gromadzone (model informacyjny) oraz odpowiednia organizacja procesu gromadzenia.

Słowa kluczowe

Bibliograficzne bazy danych. ProBIT. Metoda prospektywna. Przestrzeń informacji. Trawersowalny indeks cytowań.

ProBIT - the Prospective Method of Creating the Traversable Citation Indices versus the Contemporary Issues in Information Space Organization in Traditional Bibliographic Databases

Abstract

Purpose/Thesis: The article presents an original method of building bibliographic databases, conducive to the efficient gathering of high quality bibliographic data, which, without any further transformations, can serve as a source of advanced bibliometric analysis (i.e. not limited to simple summaries calculated on the basis of data collected in a relational form, but those that need traversing the edges of the graph representing the networks of article citations and cooperation among their authors).

Approach/Methods: Encountering a problem with gathering a significant volume of bibliographic data to conduct her research, the author evaluated a number of tools used to collect the bibliographic data, but none of them offered the expected ergonomics, sufficient care about the quality of the data collected, or data model enabling further advanced bibliometric analysis. Drawing conclusions from the negative experience gained while working with these tools, the author proposed her own original method, which is presented using basic UML notation.

Results and conclusions: The presented method has proved effective and helped the author – in a relatively short time - to gather data of very good quality on more than 36 thousand articles and over 22 thousands of authors. This data was used directly for the implementation of bibliometric research, which will be discussed in a separate work.

Practical implications: First part of the article presents risks brought by gathering bibliographic data in so-called traditional form. Using examples from selected national bibliographic databases the author proved that these risks appear as a number of anomalies that have been categorized by the author, and which can be prevented by the proposed method. The method in question enablesto increase the quality of data collected in the bibliographic databases and reduce the cost of data gathering by improving the entire process.

Originality/Value: Polish researchers in the area of book studies rarely pursue the subject of constructing bibliographic databases and usually limit this issue to defining only ‘sets of entities and attributes’ being processed. The author argues that the final result (the quality of data, the total cost of data collecting, the possibility of further analysis) is also affected by the data model (following which the data are collected) and the appropriate organization of the collecting process.

Keywords

Bibliographic database. Information space. ProBIT. Prospective method. Traversable citation index.

Dr ANNA MAŁGORZATA KAMIŃSKA jest pracownikiem Biblioteki Głównej Politechniki Śląskiej w Gliwicach i absolwentką Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. W 2016 r. obroniła rozprawę doktorską pt. Informacja naukowa o górnictwie w świetle wydawnictw ciągłych uczelni technicznych w Polsce (1945-1989) na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Śląskiego. Jej zainteresowania naukowe skupiają się wokół trzech uzupełniających się obszarów: informatologia, graficzne języki komunikacji oraz wizualizacja informacji.

Kontakt z autorką:

Anna.Kaminska@polsl.pl

Biblioteka Główna Politechniki Śląskiej

ul. Kaszubska 23

44-100 Gliwice

Historia i współczesność programu CIP (Cataloguing in Publication)

Dorota Siwecka

*Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa
Uniwersytet Wrocławski*

Abstrakt

Cel/Teza: Celem artykułu jest podsumowanie 50-letniej działalności programu katalogowania w procesie wydawniczym (CIP) oraz określenie roli programu w rozwoju informacji bibliograficznej w drugim dziesięcioleciu XXI wieku.

Koncepcja/Methody badań: W pracy posłużono się metodą analizy piśmiennictwa. Analizie poddano zarówno artykuły dotyczące omawianej problematyki, jak i strony WWW instytucji odpowiedzialnych za realizację programu w poszczególnych krajach Europy, Stanach Zjednoczonych, Kanadzie i Australii.

Wyniki i wnioski: Analiza rozwoju programu w badanych krajach pokazuje, że w większości przypadków nie rozwinął się on w pełni. W niektórych został zastąpiony inną formą informacji prospektywnej (np. w Niemczech). Najlepiej program rozwija się w Stanach Zjednoczonych jako narzędzie egzekwowania egzemplarza dla Biblioteki Kongresu.

Oryginalność/Wartość poznawcza: W literaturze pojawiają się okresowo publikacje dotyczące programu CIP. Brakuje natomiast opracowań podsumowujących ostatnie 20-lecie funkcjonowania programu w kontekście rozwoju nowych technologii. W założeniu niniejszy artykuł ma wypełnić tę lukę.

Słowa kluczowe

Katalogowanie w trakcie procesu publikacji. Opis bibliograficzny. Opis CIP.

The History and Today of CIP (Cataloging in Publication) Program

Abstract

Purpose/Thesis: The purpose of this article is to summarize the 50-year-long activity of the cataloging in publication (CIP) program and to define the role of this program in the development of bibliographic information in the second decade of the 21st century.

Approach/Methods: The literature analysis method was used. The analysis covered the articles on the subject being discussed and the websites of institutions responsible for the implementation of the program in Europe, the United States, Canada and Australia.

Results and conclusions: The analysis of the program development in the surveyed countries shows that in most cases it has not been fully developed. In some countries it has been replaced by another form of prospective information (e.g. in Germany). The program is most advanced in the United States as a tool to enforce a legal deposit copy for the Library of Congress.

Originality/Value: The literature shows some publications on CIP issue. However, there are not any reports compiling the last 20 years of the program in the context of the development of new technologies. This article is intended to fill a gap on the topic.

Keywords

Bibliographic description. Cataloging in Publication. CIP description.

Dr DOROTA SIWECKA jest absolwentką Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego. W 2013 r. uzyskała stopień naukowy doktora w zakresie bibliologii i informatologii oraz

kwalfikacje zawodowe bibliotekarza dyplomowanego. Obecnie pracuje jako wykładowca w IINiB UW. Jej najważniejsze publikacje to m.in. Prace IFLA nad międzynarodowymi przepisami katalogowania. Przegląd Biblioteczny 2012, 319-336 oraz uhonorowana Nagrodą im. A. Łysakowskiego SBP monografia Światowy model informacji bibliograficznej. Programy i projekty (1950–2010. Warszawa: Wydaw. SBP, 2015.

Kontakt z autorką:

dorota.siwecka@uwr.edu.pl

Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa

Uniwersytet Wrocławski

pl. Uniwersytecki 9/13

50-137 Wrocław

Jakość wybranych elementów metadanych stosowanych w polskich bibliotekach i repozytoriach cyfrowych

Piotr Malak

Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa

Uniwersytet Wrocławski

Veslava Osińska

Instytut Informacji Naukowej i Bibliologii

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Bożena Bednarek-Michalska

Biblioteka Uniwersytecka

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Abstrakt

Cel/teza: Niniejszy artykuł prezentuje wyniki badań nad oceną jakości metadanych w polskich bibliotekach cyfrowych oraz możliwością wykorzystania tych danych do masowego przetwarzania zawartości cyfrowych repozytoriów oraz wyodrębnienia współczesnych prac naukowych.

Koncepcja/metody badań: Badania zostały przeprowadzone hybrydowo – poprzez automatyczną analizę metodami inżynierii lingwistycznej oraz analizę ekspercką.

Wyniki i wnioski: W wyniku przeprowadzonych badań zidentyfikowano szereg nieścisłości i nieprawidłowości występujących w metadanych dla dokumentów w polskich bibliotekach cyfrowych. Wskazano również propozycje poprawy tego stanu.

Zastosowanie praktyczne: Wnioski płynące z badań mogą przyczynić się do znaczącej poprawy jakości metadanych i umożliwienia wykorzystania metadanych jako wartościowego materiału badawczego.

Oryginalność/wartość poznawcza: Według najlepszej wiedzy autorów badania tego typu, zarówno w zakresie tematyki jaki i skali, nie były dotychczas prowadzone w Polsce.

Słowa kluczowe:

Analiza metadanych. Biblioteki cyfrowe. Jakość metadanych. Dublin Core.

Analyzing the Metadata Quality in Polish Digital Libraries

Abstract

Purpose/Thesis: The author discussed the research on the quality of metadata in Polish digital libraries and the evaluation of the possibility to use metadata in automatic processing of digital repositories to detect current scientific documents.

Approach/Methods: The research was conducted in a hybrid way: automatic NLP analysis and expert analysis.

Results and conclusions: The result of the research in question is the identification of the set of failures and misstatements in the metadata of digital objects available in Polish digital libraries.

Practical implications: The improvements to the current metadata state were proposed. The results and conclusions of this research may contribute to the improvement of the quality of metadata and open the possibility of using metadata as valuable research data.

Originality/Value: To the author's best knowledge, there is not any similar research in Poland as for the scope and scale.

Keywords

Digital libraries. Dublin Core. Metadata analysis. Metadata quality.

Dr PIOTR MALAK - adiunkt w Instytucie Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego. Wcześniej, w latach 2001-2016 pracował jako asystent, a później adiunkt w Instytucie Informacji Naukowej i Bibliologii UMK w Toruniu. Doktor nauk humanistycznych w zakresie bibliologii. Jego zainteresowania badawcze dotyczą inżynierii lingwistycznej, zarządzania informacją, wyszukiwania informacji oraz zarządzania czasem i zadaniami. Stypendysta Szwajcarskiego Funduszu Stypendialnego SCIEX. Członek PTI, ISKO, recenzent projektów COST. Autor m.in.: Indeksowanie treści. Porównanie skuteczności metod tradycyjnych i automatycznych, Warszawa: Wydawnictwo SBP 2012; Malak P. Problemy lingwistyczne we współczesnej informacji naukowej: Babik W. (red) Nauka o Informacji, SBP, Warszawa 2016, s. 469-491; Malak P., Pawłowski A.: Ewaluacja skuteczności systemów wyszukiwania informacji. Od eksperymentu Cranfield do laboratoriów TREC i CLEF. Geneza i metody: Toruńskie Studia Bibliologiczne (R. 8: 2015, nr 2 (15)), s. 137-156.

Kontakt z autorem:

piotr.malak@uwr.edu.pl

Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa
Uniwersytet Wrocławski
pl. Uniwersytecki 9/13
50-137 Wrocław

Dr hab. VESLAVA OSIŃSKA - adiunkt w Instytucie Informacji Naukowej i Bibliologii UMK w Toruniu. Doktor nauk humanistycznych w zakresie bibliologii. Zainteresowania badawcze skupia wokół metod i technik wizualizacji informacji i wizualizacji nauki, a w szczególności analizy dynamiki rozwoju nauki Polskiej. Kierownik grantu badawczego z NCN pt. „Badanie struktury i dynamiki cyfrowych zasobów wiedzy za pomocą metod wizualizacji” (wizualizacjanauki.umk.pl). Członek Management Committee sieci projektów COST Action TD1201 (knowscape.org). Redaktor portalu www.wizualizacjainformacji.pl. Członek Polskiego Towarzystwa Informatycznego, ISKO (International Society of Knowledge Organization) oraz Stowarzyszenia Naukowców Polaków Litwy. Więcej na stronie: www.umk.pl/~wiewo. Autorka: V. Osinska, G. Osinski & B. Kwiatkowska. Visullization in Learning: Perception, Aesthetics and Pragmatism. In A. Ursyn (Ed.) Maximizing Coqnitve Learning through Knowledge Visualization. Hershey, PA: IGI Global 2015, pp. 381-414; Visual mining czyli eksploracja informacji za pomocą graficznych reprezentacji. Praktyka i Teoria Informacji Naukowo Technicznej 2013, t. 3; Osinska V. Prezentacja informacji: Babik W. (red) Nauka o Informacji, SBP, Warszawa 2016, s. 577-598.

Kontakt z autorką:

wiewo@umk.pl

Instytut Informacji Naukowej i Bibliologii
UMK w Toruniu
ul. Bojarskiego 1
87-100 Toruń

Mgr BOŻENA BEDNAREK-MICHALSKA - starszy kustosz dyplomowany, zastępca Dyrektora Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu ds. Informacji i Innowacji. Pracuje jako ekspert doradzający MNiSW w zakresie nowoczesnych technologii informacyjnych, modeli naukowych open access. Była członkini zespołu ds. digitalizacji przy MKiDN oraz zespołu interdyscyplinarnego do spraw działalności upowszechniających naukę przy MNiSW i zespołu ds otwartego dostępu do nauki. Interesuje się głównie tendencjami rozwojowymi w bibliotekach akademickich, nowoczesną komunikacją naukową, bibliotekami cyfrowymi, technologiami informacyjnymi, otwartą nauką i nowymi modelami publikowania naukowego oraz prawem autorskim. Zrealizowała wiele grantów i projektów dla Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu. Działała w polskich i zagranicznych organizacjach pozarządowych promujących otwartość w nauce (EBIB, KOED, EIFL, E-LIS, SPARC EUROPE) i podnoszenie kwalifikacji bibliotekarzy (Stowarzyszenie EBIB, SBP). Od 1998 roku redaktor naczelna Biuletynu EBIB – czasopisma fachowego open access dla specjalistów informacji i bibliotekarzy, a także redaktorką i wiceprzewodniczącą elektronicznego serwisu EBIB dla bibliotekarzy. Autorka: Ocena jakości bibliotekarskich serwisów informacyjnych udostępnianych w Internecie. Ebib 2, 31, 2002; et. all: Przewodnik po otwartej nauce, ICM UW 2009.

Kontakt z autorką:

Bozena.Bednarek-Michalska@bu.umk.pl

Biblioteka Uniwersytecka, UMK w Toruniu
ul. Gagarina 13
87-100 Toruń

Humanistyka cyfrowa: problemy definiowania pojęcia

Joanna Ucińska

Kolegium Międzywydziałowych Indywidualnych Studiów Humanistycznych

Uniwersytet Warszawski

Abstrakt

Cel/Teza: Celem artykułu jest próba wskazania kluczowych cech pojęcia *humanistyki cyfrowej* oraz zrozumienie, co naprawdę jest rozumiane przez to pojęcie.

Koncepcja/Metody badań: Autorka analizuje najbardziej charakterystyczne cechy pojawiające się w definicjach *digital humanities* w naukowej literaturze anglojęzycznej oraz zestawia je z cechami najczęściej pojawiającymi się w polskich definicjach pojęcia *humanistyka cyfrowa*.

Wyniki i wnioski: Wynik badań jest negatywny – nie jest możliwe stworzenie jednego zestawu cech HC, ale możliwe jest wskazanie takich właściwości humanistyki cyfrowej, co do których większość badaczy jest zgodna.

Oryginalność/Wartość poznawcza: Największą wartością poznawczą pracy stanowi fakt, że jest to pierwsza systematyczna analiza oraz zestawienie definicji polskich i anglojęzycznych humanistyki cyfrowej.

Słowa kluczowe

Analiza. Definicje. Cyfrowa. Humanistyka. Humanistyka cyfrowa.

Digital Humanities: Problems in Defining the Concept

Abstract

Purpose/Thesis: The main purpose of this article is an attempt to indicate a set of the most common features of *digital humanities* and determine what the term DH really means.

Approach/Methods: The author examines English and Polish scientific articles discussing the definitions of *digital humanities* and juxtaposes them.

Results and conclusions: The result is negative as it is not possible to create one set of *digital humanities* features, nevertheless it is possible to find some most often occurring features.

Originality/Value: This article provides first systematic analysis and compilation of Polish and English-language definitions of the digital humanities.

Keywords

Analysis. Definitions. Digital. Humanities. Digital humanities.

Mgr JOANNA UCIŃSKA ukończyła studia magisterskie na kierunku Informacja naukowa i bibliotekoznawstwo, specjalizacja: Architektura Informacji i wiedzy, który studiowała w ramach studiów w Kolegium Międzywydziałowych Indywidualnych Studiów Humanistycznych i Społecznych na Uniwersytecie Warszawskim. Do zainteresowań badawczych autorki należą: humanistyka cyfrowa, wykorzystanie nowych technologii w naukach humanistycznych, użytkownicy informacji, alfabetyzacja cyfrowa (ang. data literacy), inżynieria wiedzy oraz funkcjonowanie nowych technologii w kontekście społecznym.

Kontakt z autorką:

joanna.ucinska@student.uw.edu.pl

Przekaz symboliczny i podejście User Experience na przykładzie serwisów internetowych teatrów krakowskich

Magdalena Zych

Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej, Uniwersytet Jagielloński

Abstrakt

Cel/Teza: Głównymi celami były opis przekazu symbolicznego oraz ocena User Experience serwisów teatrów krakowskich. Serwisom WWW przypisano możliwość wspomagania realizacji poza-instrumentalnych potrzeb użytkownika.

Koncepcja/Metody badań: Zastosowano metodologię jakościową. Materiał gromadzono za pomocą TAP i techniki inspirowanej procedurą ZMET. W badaniu wzięło udział dziesięciu użytkowników związanych ze środowiskiem teatralnych. Zbadano serwisy dziewięciu teatrów. Materiał poddano analizie tematycznej.

Wyniki i wnioski: Przekaz symboliczny opisano na przykładzie serwisu Teatru Scena STU. Za czynniki wpływające na przekaz symboliczny uznano cechy indywidualne użytkownika, nastawienie emocjonalne i elementy wnoszone przez interakcję użytkownik-serwis. Stwierdzono, że pozytywna ocena użyteczności niekoniecznie przekłada się na oczekiwany przekaz symboliczny.

Oryginalność/Wartość poznawcza: Artykuł stanowi przyczynek do badań nad zależnościami między przekazem symbolicznym, przekazem informacyjnym oraz użytecznością serwisów WWW, dotąd nieporuszonymi na gruncie informatologii.

Słowa kluczowe

Funkcja serwisu WWW. Przekaz symboliczny. Serwis WWW teatru. User Experience. Użyteczność.

Symbolic Messages and User Experience Approach Exemplified with the Websites of Cracow Theaters

Abstract

Purpose/Thesis: The purpose of the article was to investigate symbolic messages and User Experience approach in the case of the websites Cracow of theaters. The websites were claimed to support users' non-instrumental needs.

Approach/Methods: The study was conducted by means of qualitative research. Data was gathered with TAP and the technique based on ZMET. Ten users participated in the study and all of them had some theater background. Nine theater websites were chosen for the study. All empirical material was examined with thematic analysis.

Results and conclusions: Symbolic messages were depicted based on the Theater Scena STU website. The user's individual characteristics, emotional attitude and elements brought by the user-website interaction were found to be the factors influencing the symbolic messages. It was discovered that the positive assessment of the website usability does not necessarily lead to the expected symbolic message.

Originality/Value: The article is intended as a contribution to further research on the relations between symbolic messages, informative messages and the usability of websites, which have not been studied in the information science so far.

Keywords

Function of website. Symbolic message. Theater website. Usability. User Experience.

Mgr MAGDALENA ZYCH jest absolwentką Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Jagiellońskiego. Od roku akad. 2016/17 jest doktorantką informatologii i bibliologii na Wydziale Zarządzania i Komunikacji Społecznej UJ. Zajmuje się problematyką użytkowników serwisów internetowych.

Kontakt z autorką:

magdalena.zych@student.uj.edu.pl

Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej

Uniwersytet Jagielloński

ul. prof. Stanisława Łojasiewicza 4

30-348 Kraków